

Studijsko putovanje: Politika razvoja umetnosti lutkarstva u Francuskoj

Predstavnici direkcije Međunarodnog festivala pozorišta za decu iz Subotice, direktor Slobodan Marković i organizacioni sekretar Olivera Mudrinić, i direktori pozorišta lutaka iz Beograda i Niša, Igor Bojović i Ljiljana Kostadinović, posredstvom Ambasade Francuske i Francuskog instituta, od 23. do 27. maja bili su na studijskom putovanju u Francuskoj čiji je osnovni cilj bio upoznavanje sa politikom razvoja umetnosti lutkarstva u toj zemlji. U Francuskoj je organizator ovog putovanja bio Institut za kulture sveta (Maison des Cultures du Monde: www.mcm.asso.fr), jedinstvena organizacija čija je delatnost usmerena ka promociji programa kulturne razmene između Francuske i drugih zemalja sveta. Ovaj Institut osnovan je 1982. godine a njegovu delatnost finansiraju Ministarstvo kulture Francuske i Grad Pariz, uz podršku francuskog Ministarstva spoljnih poslova i fondacije Francuska alijansa. Nakon dočeka i prvog sastanka u Ministarstvu kulture i komunikacija Francuske (www.culture.gouv.fr) gde su se učesnici studijskog putovanja sreli sa gospođom Brižit Favarel, zamenicom direktora za evropske i međunarodne poslove, gospodinom Vensanom Lorencijinom zaduženim za međunarodne i multilateralne odnose i gospođom Elenom Daporto nadležnom za pozorišno stvaralaštvo u oblasti lutkarstva i bliže upoznali sa kulturnom politikom ove zemlje, posebno kada je reč o lutkarstvu, usledio je sastanak u Nacionalnoj asocijaciji za pozorište lutaka i srodne umetnosti (THEMAA: www.themaa-marionnettes.com) koja od sedamdesetih godina prošlog veka, kada je osnovana, aktivno i uspešno radi na profesionalizaciji lutkarstva i podizanju svesti o ovoj umetnosti i njenoj vidljivosti u Francuskoj kroz istraživački rad, izdavaštvo, organizaciju manifestacija, izložbi, saradnju sa univerzitetima i Nacionalnom bibliotekom.. THEMAA je rođena iz nezadovoljstva stanjem i statusom lutkarstva i iz potrebe da se na nacionalnom nivou ujedinjeno i snažno deluje kako bi se situacija promenila. Ova asocijacija danas okuplja više od dvesta članova (pozorišta, festivala i pojedinaca) a kao primer pozitivnih promena tokom poslednjih decenija navodi se činjenica da se danas na čelu jednog od nacionalnih dramskih centara (kojih u Francuskoj ima devetnaest) nalazi - lutkar.

Tokom narednog dana organizovana je poseta Šarlvil-Mezijeru, mestu koje broji oko 50.000 stanovnika i koje se nalazi oko 200 km od Pariza prema Belgiji a važi za svetsku prestonicu lutkarstva budući da se u njemu od 1961. godine održava Svetski festival pozorišta lutaka (Festival Mondial des Théâtres de Marionnettes: www.festival-marionnette.com) koji tokom jednog izdanja u trajanju od deset dana okupi oko dvesta pozorišnih grupa sa svih strana sveta, da je u istom mestu, iz Festivala, 1981. iznikao Međunarodni institut za lutkarstvo (IIM: www.marionnette.com) a zatim, godine 1987, osnovana i Viša nacionalna škola lutkarstva (ESNAM: www.marionnette.com) čiji polaznici dolaze iz čitavog sveta (oko 1/3 je iz inostranstva). U Šarlvil-Mezijeru srpskoj delegaciji predstavljena je i mreža AVIAMA – asocijacija gradova prijatelja lutkarstva koju je inicirala gradska uprava Šarlvila.

Usledila je poseta Burg-en-Bresu, mestu od oko 45.000 stanovnika koje se nalazi oko 400 km od Pariza prema Švajcarskoj, gde su učesnici studijskog putovanja imali prilike da se upoznaju sa radom tamošnjeg

pozorišta, procesom stvaranja jedne lutkarske predstave i organizacijom festivala pod nazivom Evropska nedelja lutkarstva (www.theatre-bourg.com).

Po povratku u Pariz održan je sastanak u Pariskom pozorištu lutaka i direkciji lutkarskog festivala BIAM (Bijenale lutkarstva: www.theatredelamarionnette.com) pri čemu su gosti iz Srbije imali prilike ne samo da saznaju nešto više o pomenutom pozorištu i festivalu već i da odgledaju jednu od predstava ("Poslednja lekcija" Noel Šatle) u okviru Bijenala koji je bio u toku. Poslednjeg dana putovanja održan je završni sastanak u Ministarstvu kulture i komunikacija Francuske a zatim i poseta specifičnom stvaralačkom prostoru u mestu Panten (predgrađu Pariza), napuštenoj staroj ciglani koja je postala mesto stvaranja originalnih lutkarskih predstava, radionica za izradu lutaka i izložbeni prostor pod nazivom La Nef – manufaktura utopija (www.la-nef.org).

Gotovo svi pomenuti akteri u lutkarstvu Francuske zajedno učestvuju u izradi internet portala PAM koji će pružati iscrpne i sveobuhvatne informacije o umetnosti lutkarstva (www.artsdelamarionnette.eu) na francuskom i engleskom jeziku a čije pokretanje se planira u okviru predstojećeg Svetskog festivala pozorišta lutaka u Šarlvil-Mezijeru 16. septembra 2011. i njegove pedesete godišnjice.

Tokom pet dana studijskog putovanja u Francuskoj predstavnicima festivala i pozorišta lutaka iz Srbije, zahvaljujući odlično osmišljenom programu za koji je bila zadužena gospođa Stefani Arvije iz Instituta za kulture sveta, upoznali su se sa francuskim nacionalnim i međunarodnim organizacijama posvećenim lutkarstvu, posetili su tri različita lutkarska festivala i tri različita pozorišta lutaka u tri različita mesta Francuske, sreli se sa predstavnicima gradova i države, čime je stvoren dobar uvid u politiku razvoja umetnosti lutkarstva u ovoj zemlji. Uočene su mnoge sličnosti kada je reč o problemima sa kojima su lutkari suočeni u obe zemlje, ali i razlike u pristupima. Pri tom, zapažen je značajan napredak koji je u Francuskoj postignut tokom poslednjih nekoliko decenija, posebno na polju edukacije. Ovo putovanje bilo je sjajna prilika ne samo za sticanje novih saznanja već i za međusobno bolje upoznavanje, učvršćivanje veza i razmenu iskustava iz čega bi mogli da nastanu mnogi novi i zajednički projekti u budućnosti. Ono što je direkcija subotičkog Festivala uspela da dogovori tokom prošlonedeljne posete Francuskoj jeste zajednički projekat sa festivalom u Šarlvilu u okviru programa Kultura 2007-2013 i predstavljanje francuskog lutkarstva u Subotici, Novom Sadu i Beogradu 2014. godine.

O.M.